

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Gwasanaethau
Dyddiad y Cyfarfod	12 Chwefror 2015
Eitem	ARBEDION EFFEITHLONRWYDD 2015/16 – 2016/17 (GWASANAETHAU TRAIS YN Y CARTREF DE GWYNEDD A CHYMORTH I FERCHED BANGOR)
Aelod Cabinet	Cynghorydd Mair Rowlands

1. Cefndir

Fel rhan o raglen arbedion corfforaethol, mae Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd yn cynnig eu bod yn dad-gomisiynu cytundebau gwasanaeth Cymorth i Ferched a Gwasanaeth Trais yn y Cartref De Gwynedd.

Mae Cytundeb Gwasanaeth Cymorth i Ferched a Gwasanaeth Trais yn y Cartref De Gwynedd werth £22,070 ac £33,810 (yn ôl eu trefn).

Bu i gynigion yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd gael eu trafod ym Mhwyllgor Craffu Corfforaethol y Cyngor ar y 13 Tachwedd 2014 a'u cyfeirio at Bwyllgor Craffu Gwasanaethau a gynhaliwyd 11 Rhagfyr 2014 gyda'r disgwyliad y byddai penderfyniad yn cael ei wneud yng nghyfarfod y Cabinet ar y 16 Rhagfyr 2014.

Yn eu cyfarfod ar y 16 Rhagfyr 2014 bu i'r Cabinet argymhell bod angen rhagor o wybodaeth er mwyn gwneud yn gwbl eglur beth fyddai effaith y penderfyniad ar y mudiadau ac i'r sawl sydd wedi bod yn derbyn gwasanaeth ganddynt.

Pwrpas yr adroddiad hwn yw ymateb i gais y Cabinet a chrynhoi safbwynt yr Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd.

2. Gwybodaeth ychwanegol gan y Mudiadau

Ymhellach i argymhelliad y Cabinet, bu i'r ddau fudiad gael cais ar y 22 Rhagfyr 2014 am ymateb i gwestiynau penodol er mwyn canfod effaith yr arbediad arfaethedig.

Gofynnwyd yr un 9 cwestiwn i'r ddau fudiad gyda chais am ymateb yng nghydestun yr hyn mae'r Cyngor yn cyfrannu ato yn y cytundeb.

Bu i'r Adran dderbyn ymateb Cymorth i Ferched ar y 27 Ionawr a Gwasanaeth Trais yn y Cartref De Gwynedd ar y 31 Ionawr 2015. Gweler Atodiadau 1 a 2 am ymateb uniongyrchol gan y naill fudiad.

Roedd rhaid gwirio manylion ymateb Gwasanaeth Trais yn y Cartref De Gwynedd i'r cais am y nifer o blant a gefnogir oedd ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

Nid oedd yr Adran Plant yn credu fod y niferoedd cymaint â'r ffigur sy'n ymddangos yn adroddiad y mudiad. Gofynnwyd am restr p enwau'r plant y bu i'r Gweithiwr Plant fod yn ymwneud a hwy oedd ar Gofrestr Amddiffyn Plant. Cadarnhaodd y mudiad fod y ffigurau yn erbyn yr adran hon anghywir a'u bod yn wreiddiol yn cynnwys rhai oedd yn cyrraedd trothwy risg y mudiad ei hun yn ogystal â phlant ar y

gofrestr amddiffyn plant. Y ffigwr plant ar gyfer 2014 yw 20 o blant ac nid yw'r ffigyrau ar gyfer 2013 a 2012 yn gywir. Mae'r 20 plentyn yn 2014 yma wedi cael cefnogaeth yn y gymuned gan wahanol swyddogion o'r mudiad. Nid oedd cadarnhad penodol wedi ei gyflwyno yn dilyn cais ychwanegol am wybodaeth mai'r Gweithiwr Plant sydd wedi gweithio hefo'r 20 plentyn yma.

3. Effaith yr arbediad ar drigolion Gwynedd a defnyddwyr y gwasanaeth

Ar sail ymateb y ddau fudiad i'r cwestiynau a gyfeirir ato yn rhan 2 o'r adroddiad hwn gellir crynhoi y byddai'r arbediad yn cael yr effaith canlynol:

- Colli darpariaeth Gweithiwr Cefnogol arbenigol ar gyfer plant a phobl ifanc yn Ne Gwynedd a 0.5 Gweithiwr Cefnogol yn ardal Arfon
- Dim darpariaeth plant a phobl ifanc a gyfeirir at y ddau fudiad am wasanaeth
- Colli darpariaeth rhaglenni codi ymwybyddiaeth ychwanegol mewn ysgolion trwy raglenni ataliol (e.e. DEWIS)
- Gan gymryd na fyddai plant a gyfeirir yn derbyn cefnogaeth ychwanegol, mae'r mudiadau yn amcangyfrif y sgil effeithiau ychwanegol ar :
  - les emosiynol y plant a phobl ifanc
  - eu gallu i ddatblygu perthnasau iach
  - allu plant a phobl ifanc i ymdopi a newidiadau bywyd (life transitions)
  - ymddygiad yn yr ysgol
  - ymddygiadau yn gyffredinol

(Gweler ymatebion llawn y ddau fudiad i gwestiwn 6 yn atodiadau 1 a 2).

4. Monitro'r Gwasanaeth

Bu i Uned Contractio Gwasanaeth Busnes Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant gynnal ymweliadau monitro contract ar y 5 Tachwedd 2012 i Gymorth i Ferched a 27 Tachwedd 2012 i Wasanaethau Trais yn y Cartref De Gwynedd.

Bu i Swyddog Contractau ymweld â Thrais yn y Cartref De Gwynedd ar y 16 Fehefin 2014 yn ogystal â chael cyfle i arsylwi sesiwn STAR (Safety Trust and Respect) ar y 23 Medi 2014.

Bu i'r Swyddog Contractau gael cyfarfod hefo cynrychiolwyr Cymorth i Ferched ar 24 Tachwedd 2014 a bu i'r mudiad ddarparu gwybodaeth i gefnogi'r hyn maent wedi ei ddarparu yn y flwyddyn gyfredol yn dilyn y cyfarfod.

Mae ymweliadau monitro cytundeb yn rhoi cyfle i gynrychiolwyr yr Adran fonitro cynnydd yn erbyn disgwyliadau a gofynion penawdau'r cytundeb gwasanaeth (e.e. Amcanion, Targedau, Disgwyliadau)

Ni fu i'r Uned Contractau osod unrhyw ofynion gweithredu sylweddol ar y ddau fudiad o yma o ran safon yr hyn oedd yn cael ei ddarparu.

Yn ogystal â'r uchod mae ymarferion 'monitro desg' wedi rhoi gofyn i'r ddau fudiad bod yn darparu adroddiadau pob 6 mis i gynhoi cynnwys yr hyn a ofynnir amdano yn y cytundeb e.e. gweithgareddau, ystadegau, adroddiadau cyllid.

Mae cyfarfodydd adolygu cytundeb blynyddol wedi cymryd lle yn ystod cyfnod y cytundebau presennol (sydd wedi bod yn weithredol ers 4 mlynedd) sydd wedi rhoi cyfle i'r Adran a'r mudiad gadarnhau bod cynnwys y cytundebau yn gyfredol ac yn gywir. Bu gyfarfodydd adolygu cytundeb ar gyfer 2014-15 gymryd lle ar y 26 Mawrth 2014 ar gyfer Cymorth i Ferched a 3 Mehefin 2014 ar gyfer Gwasanaeth Trais yn y Cartref De Gwynedd a hynny. Yn bresennol yn y cyfarfodydd hyn oedd Pennaeth yr Adran Plant, Swyddog Contractau a chynrychiolwyr y mudiadau. Yn ystod y cyfarfodydd hynny trafodwyd hefo'r ddau fudiad sefyllfa ariannol cyngor a'r gyfundrefn arbed effeithlonrwydd a'r bwriad i ystyried y cytundebau fel arbediad effeithlonrwydd

5. Asesiad y Gwasanaeth o'r Gwasanaeth dros gyfnod y Cytundebau Gwasanaeth

Bu i'r Gwasanaeth gwblhau Asesiad Effaith Cydraddoldeb i'r perwyl hwn ar gyfer Pwyllgor Craffu Gwasanaethau (gweler Atodiad 3).

Mae'r Adran yn cydnabod bod nifer o blant a phobl ifanc wedi derbyn gwasanaeth, boed ar sail un i un neu mewn sefyllfa grŵp. Mae adroddiadau unigol y ddau fudiad (atodiadau 1 a 2) yn adlewyrchu ystod y gwasanaeth a ddarperir a'r canlyniadau.

Fodd bynnag, wrth gydnabod bod defnydd eang o'r gwasanaeth a ddarperir, nid oes tystiolaeth wedi dod i law i argyhoeddi'r Adran y byddai effaith gwirioneddol a sylweddol ar drigolion ac i'r sawl sydd yn derbyn gwasanaeth o ganlyniad i'r arbediad.

6. Effaith ehangach ar sefyllfa ariannol y cynigion

O ymatebion llawn y ddau fudiad (atodiadau 1 a 2), gwelir y byddai'r arbediad yn cynrychioli

15% o incwm blynyddol Cymorth i Ferched

6% o incwm blynyddol Gwasanaeth Trais yn y Cartref De Gwynedd

7. Casgliadau

Mae'n debygol bod y farn bod y cynnig hwn yn cael ei weld fel torri gwasanaeth. Rhaid pwysleisio fodd bynnag na fyddai cyfrifoldebau a dyletswyddau statudol yr Adran tuag at blant a phobl ifanc sydd yn byw mewn sefyllfa trais yn y cartref yn newid. Mae'r cyfrifoldeb statudol i asesu anghenion, ymchwilio materion diogelu a darparu gwasanaethau i'r teulu yn aros gyda'r Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd. Nid yw diddymu'r gwasanaeth yn newid dim ar gyfrifoldebau partneriaid i adnabod a chyfeirio pryderon amddiffyn plant.